

ना.मे. लोखंडे महाराष्ट्र श्रम विज्ञान संस्था,
मुंबई आणि नागपूर येथे Certificate
Course in Legal Framework &
Discipline Management या प्रमाणपत्र
अभ्यासक्रमास मान्यता देण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : एमएलआय-०४२५/प्र.क्र.५५/कामगार-६
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : ७ मे, २०२५

वाचा: १) संचालक, ना.मे.लोखंडे महाराष्ट्र श्रम विज्ञान संस्था यांचे पत्र क्र.मश्रविसं/५२३
दि.१६/०५/२०२४

प्रस्तावना:

ना.मे. लोखंडे महाराष्ट्र श्रम विज्ञान संस्था ही शिक्षण, प्रशिक्षण व संशोधन क्षेत्रात मुंबई व नागपूर येथे कार्यरत शैक्षणिक संस्था आहे. संस्थेमध्ये Master of Human Capital Management and Employee Relations-MHCM&ER हा दोन वर्षांचा विशेषीकृत पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रम मुंबई विद्यापीठ व राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ यांच्या मान्यतेने राबविता जातो.

अभ्यासक्रमाद्वारे सैध्दांतिक व प्रात्यक्षिक कार्य यांचा समतोल साधून, उद्योग जगताला आवश्यक असणारे कुशल, कौशल्यपूर्ण आणि व्यावसायिक नेतृत्व तयार स्वरूपात उपलब्ध करून देणे यासाठी संस्था नियमित प्रयत्नशील आहे. विद्यापीठ अनुदान आयोग आणि भारत सरकार यांनी निर्देशित केल्यानुसार राज्यात नवीन शैक्षणिक धोरण-२०२० राबविण्यात येत आहे. सदर धोरणानुसार विद्यार्थ्यांचे कौशल्य विकसित करून ते रोजगारक्षम बनविण्याच्या दृष्टीकोनातून शैक्षणिक संस्थांनी अल्प मुदतीचे अभ्यासक्रम सुरु करावेत असे सूचित केले आहे.

असे दिसून आले आहे की, कारखान्यांमध्ये आस्थापना स्तरावर शिस्तभंग विषयक प्रकरणे हाताळणाऱ्या प्रशिक्षित मनुष्यबळाचा अभाव असून, कायदेशीर बाबी व शिस्तभंग विषयक बाबींचे ज्ञान व कौशल्य असलेले मनुष्यबळ निर्माण करणे गरजेचे आहे. अशा स्वरूपातील मनुष्यबळ तयार स्वरूपात आस्थापनांना प्राप्त झाल्यास, बहुतांश प्रकरणे की आस्थापना स्तरावरच निकाली निघतील. त्यामुळे न्यायालयावरचा अतिरिक्त ताण कमी होवून, गुंतागुंतीचे प्रकरणे जलद निकाली काढण्यास मदत होईल.

त्यामुळे कारखान्यांमध्ये किंवा अन्य कामाच्या ठिकाणी कार्यरत अधिकारी व कर्मचारी यांना कायदेशीर बाबी व शिस्तभंग विषयक बाबींचे ज्ञान व कौशल्य उपलब्ध करून देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय : १. आस्थापनामध्ये कायदेशीर व शिस्तभंग विषयक बाबी हाताळणाऱ्या व हाताळू इच्छिणाऱ्या सर्व कर्मचाऱ्यांसाठी Certificate Course in Legal Framework & Discipline Management हा अल्प कालावधीचा (४ महिने) अभ्यासक्रम सुरु ना.मे. लोखंडे महाराष्ट्र श्रम विज्ञान संस्था मुंबई आणि नागपूर या दोन्ही ठिकाणी शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ पासून सुरु करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. हा अभ्यासक्रम राबविण्यासाठी येणारा प्रशासकीय खर्च संस्थेकडे उपलब्ध निधीमधून करण्यात यावा.

३. हा अभ्यासक्रम राबविताना विद्यार्थ्यांकडून घेण्यात येणारे शुल्क MLS Admission Fees या बँक खात्यात जमा करण्यात यावे.

४. या अभ्यासक्रमासाठीच्या व्याख्यात्यांचे मानधन व इतर अनुषंगिक खर्च विद्यार्थ्यांकडून घेण्यात येणाऱ्या शुल्कातून करण्यास संचालक व उपसंचालक, ना. मे. लोखंडे महाराष्ट्र श्रम विज्ञान संस्था मुंबई व नागपूर यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संकेतांक २०२५०५०७१२३१३६०११० असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(रोशनी कदम-पाटील)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) ना.मे.लोखंडे महाराष्ट्र श्रम विज्ञान संस्था, मुंबई
- २) उपसंचालक, ना.मे.लोखंडे महाराष्ट्र श्रम विज्ञान संस्था, नागपूर.

प्रत,

- १) प्रधान सचिव (कामगार), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २) निवड नस्ती (कामगार-६)